

Projekt

z dnia 25 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA WOJKOWICE**

z dnia 28 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2022 r. poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1119) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 r. poz. 2050)

Rada Miasta Wojkowice uchwala co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022-2024, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Wojkowice.

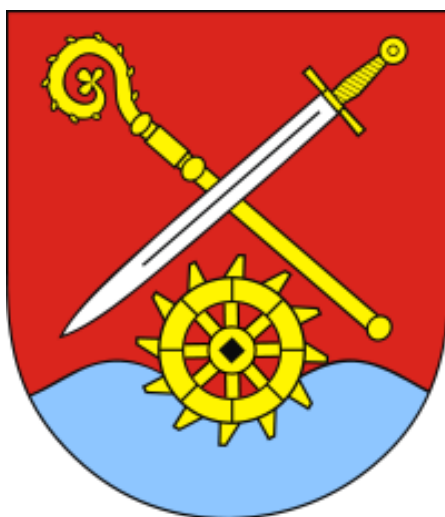
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

mgr Mateusz Mania

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Wojkowice
z dnia 28 marca 2022 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022-2024

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022-2024 jest wynikiem obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego (JST) ustawą z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469). Program stanowi kontynuację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wojkowice na 2021 rok (który traci swoją moc obowiązującą 31 marca 2022 roku) oraz analogicznych programów wcześniejszych. Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.), jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469).

Ustawy te nakładają na jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy, a wspomniana wyżej nowelizacja określa obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Na potrzeby kontynuacji działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy z rekomendacją wprowadzenia niezbędnych modyfikacji odpowiada niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022-2024 na terenie Gminy Wojkowice. Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przemocy. W grupie wielu problemów społecznych jakie występują w naszym kraju problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z faktu, że dotyczą wielu sfer naszego życia i powodują wielorakie szkody. Większość osób nadużywających bądź uzależnionych od alkoholu nie leczy się, a wielu z nich nie jest świadoma, że dawno przekroczyła próg szkodliwego używania tej substancji. Niezależnie od skali, a także ilości podejmowanych działań, problem alkoholowy jest przyczyną wielu negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych. Jednak przede wszystkim jest zawsze wielką tragedią zarówno dla każdej uzależnionej osoby, jak i jej

rodziny (osób współzależnionych), wywiera piętno na dzieciach i rzutuje na ich dalsze życie. Niepokojącym zjawiskiem jest także narkomania.

Niesie ona ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia, doprowadza do chorób zakaźnych tj.: HIV, zakażenia wirusem żółtaczki typu B i C, infekcji przenoszonych drogą płciową, gruźlicy. Zażywanie narkotyków doprowadza do zgonów nie tylko wśród osób uzależnionych czy też nadużywających tych substancji, ale także osób eksperymentujących. Polski model rozwiązywania problemów uzależnień zakłada, iż większość kompetencji i zadań zlokalizowanych jest na poziomie gminy. To właśnie gmina ma przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze kierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiec i minimalizować skutki alkoholizmu i narkomanii, a także edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, czy radzenia sobie z sytuacją trudną bądź konfliktową. Uczyć jak skutecznie, bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję. Wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022-2024 powstał w oparciu o informacje i dane statystyczne przekazane przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz lokalną diagnozę zagrożeń społecznych Gminy Wojkowice, która została przeprowadzona w 2021 roku, a także diagnozę uzależnień behawioralnych z 2022 roku.

Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym

Niniejszy Program został opracowany zgodnie z aktualnym stanem prawnym obowiązującym na terenie Polski, a w szczególności z przepisami:

- **Ustawa z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym**
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r**
- **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym**
- **Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym**
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**
- **Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej**
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025**

Analiza sytuacji występowania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Wojkowice

Dane dotyczące alkoholizmu i narkomanii uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w roku 2021 w gminie Wojkowice wśród dwóch grup reprezentujących dwa lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy,
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane na temat funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego.

Badania ankietowe dotyczące uzależnień behawioralnych przeprowadzone zostały w pierwszym kwartale 2022 roku, obejmując podstawowe problemy społeczne związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Dane dotyczące zagrożeń behawioralnych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Wojkowice wśród dwóch grup reprezentujących lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy Gminy Wojkowice,
- młodzież szkolna z terenu Gminy Wojkowice.

Celem przeprowadzonych badania była identyfikacja występujących w lokalnym środowisku zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w szczególności obejmującymi postawy i opinie respondentów związane z:

- uzależnieniem od gier hazardowych,
- uzależnieniem od Internetu, telefonu oraz korzystania z portali w mediach społecznościowych,
- uzależnieniem od zakupów,
- uzależnieniem od pracy.

Alkoholizm

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. Największa liczba ankietowanych wskazała na wiek pomiędzy 16 a 18 rokiem życia – 64% . Pozostałe odpowiedzi dotyczyły ukończenia pełnoletniości – 15% oraz poniżej 15 roku życia – łącznie 16%. 5% ankietowanych wykazało, że nigdy nie spożywali alkoholu. Kolejną ważną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu (60%), jednakże część mieszkańców gminy Wojkowice wskazała, że spożywa alkohol kilka razy w tygodniu (13%), a nawet codziennie (14%).

Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że istnieje grupa ryzyka uzależnienia od alkoholu. Należy zadbać o psychoedukację w tym zakresie – ryzyko i możliwe zagrożenia wynikające z częstego spożywania napojów alkoholowych.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje (40%) oraz 3-4 porcje (23%). W tym pytaniu co trzeci ankietowany wskazał abstynencję.

W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Wojkowice odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu na średnim poziomie ryzyka.

Wśród mieszkańców gminy Wojkowice 26% uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol, jednocześnie 33% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo, a 41% za mało. Łącznie 85% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”. Jednocześnie 67% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. 42% badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach. Niepokojące jest również, że 43% mieszkańców gminy przychyliła się do stwierdzenia, że spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych, a 45% że prowadzenie samochodu po alkoholu jest bezpieczne. Również 37% wyraża zgodę na spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży.

Zdecydowanie wysoki odsetek badanych mieszkańców przyjmuje błędne postawy wobec alkoholu i ulega stereotypom. W związku z tym należałoby prowadzić kampanie edukacyjne na temat szkodliwości alkoholu.

Narkomania

W zakresie narkomanii pierwsze pytanie dotyczyło osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku. 69% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające, natomiast 31% zna przynajmniej jedną osobą przyjmującą narkotyki lub dopalacze. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz: 22% - respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w społeczeństwie istnieje szeroko rozpowszechnione przekonanie o nikłej szkodliwości marihuany (najczęściej przyjmuje się ją poprzez palenie suszu). Respondenci w tym pytaniu wskazali również dopalacze – 6%, LSD – 3%, leki w celu odurzenia – 3%, heroinę – 3%, amfetaminę – 2% oraz ekstazy – 1%. 93% respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Uzależnienia behawioralne

Terminem „uzależnienia behawioralne” określa się formy zaburzeń (nałogów) niezwiązanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności (np. graniem w gry hazardowe). Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, natomiast nieformalnie – szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Zatem, poza uprawianiem hazardu, do tzw. uzależnień behawioralnych należą również zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów czy uprawianie ćwiczeń fizycznych, jeśli wykonywane są kompulsywnie i niosą negatywne konsekwencje dla jednostki i jej otoczenia.

Dorośli mieszkańcy Gminy Wojkowice:

Za pozytywny wskaźnik można uznać deklaracje dorosłych mieszkańców gminy, mówiące, że posiadają oni wiedzę na temat czym są uzależnienia behawioralne. Udzielone odpowiedzi wskazują, że ponad dwie trzecie (68% procent) respondentów uważa, że posiada wiedzę na ten temat.

Za najistotniejsze problemy społeczne w kontekście uzależnień behawioralnych, mieszkańcy Gminy Wojkowice uznali: uzależnienie od komputera i Internetu (87%), pracoholizm (57%) oraz zaburzenia odżywiania (52%).

Deklaracje respondentów wskazują, że wśród dorosłych mieszkańców Gminy Wojkowice 55% nigdy nie grało w gry hazardowe na pieniądze, a 45% przyznało, iż uczestniczyli w takiej formie hazardu. Największą popularnością cieszą się: gry Totalizatora Sportowego (75%) oraz zdraпки (57%).

Wśród przyczyn podejmowania się gry na pieniądze dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. 46% ankietowanych przyznaje, że grywa w owe gry, ponieważ chce zasilić domowy budżet, oraz mieć więcej pieniędzy na codzienne wydatki, 18% gra, gdyż potrzebuje pieniędzy na jakiś „ekstra” wydatek, kolejne 29% zaznaczyło, że ma przeczucie, iż czeka na nich duża wygrana, 50% zaznaczyło, że jest to dla nich rozrywka, sposób na nudę, a również 18% gra dlatego, że lubi towarzyszące temu emocje.

95% ankietowanych mieszkańców Gminy Wojkowice jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić. Przeciwnego zdania jest zaledwie 8% respondentów.

Spora część mieszkańców Gminy Wojkowice przyjmuje pozytywne postawy względem gier hazardowych. 45% uważa za nieprawdę określenie „na takich grach można dużo zarobić”. 69% nie zgadza się z twierdzeniem: „nawet jeżeli się chwilowo przegrywa to potem można się odegrać”. 57% ankietowanych również uważa za nieprawdziwe zdanie „czasem trzeba od kogoś pożyczyć pieniądze, aby zainwestować w grę”.

Z odpowiedzi uzyskanych od ankietowanych mieszkańców Gminy Wojkowice wynika, iż 41% z nich korzysta ze smartfonu 2 godziny dziennie, co można uznać za rozsądny czas. Niepokojące są wskazania łącznie 48% badanych, którzy deklarują czas przeznaczony na korzystanie z telefonu od 2 do 6 godzin dziennie.

Wśród ankietowanych mieszkańców Gminy Wojkowice 29% przyznaje, że zauważa u siebie symptomy typowe dla FOMO.

71% badanych deklaruje, że nie zauważa u siebie symptomów charakterystycznych dla uzależnienia od korzystania z portali społecznościowych. Warto zauważyć, że 26% przyznało, że odczuwa dyskomfort i niepokój, kiedy nie może zalogować się do swoich mediów społecznościowych.

52% przyznało ankietowanych, że ich dziecko spędza „w Internecie” za dużo czasu.

Problem zakupoholizmu nie jest powszechnym w lokalnej społeczności. 19% respondentów przyznało, że zdarzają się im niekontrolowane zakupy. Z kolei 81% wyraziło zdanie przeciwne wskazując, że ten problem ich nie dotyczy.

86% mieszkańców gminy jest zdania, iż od pracy można się uzależnić a 12% uważa przeciwnie. 2% nie ma zdania w tym temacie.

Młodzież szkolna Gminy Wojkowice:

Niepokojący wydaje się być fakt, że starsi uczniowie szkół ponadpodstawowych Gminy Wojkowice najczęściej spędzają przed komputerem do 6 godzin dziennie (SPP: 27%) lub powyżej 6 godzin dziennie (SPP: 27%). Z kolei młodsi uczniowie najczęściej spędzają na korzystaniu z komputera do 6 godzin dziennie (SP 6-8: 17%) oraz do 4 godzin dziennie (SP 6-8: 15%). W przypadku korzystania ze smartfonu uczniowie obydwu rodzajów szkół w Gminie Wojkowice deklarują najczęściej czas do 4 godzin dziennie (SP 6-8: 35%, SPP: 37%). Niepokojące są deklaracje 27% starszych uczniów oraz 16% uczniów szkoły podstawowej mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 6 godzin dziennie (SP 6-8: 16%, SPP: 27%).

Według deklaracji uczniowie najczęściej korzystają z komputera i Internetu w domu (SP 6-8: 95%, SPP: 84%). A jako powody korzystania z komputera i Internetu uczniowie wskazywali kolejno na: SP 6-8: naukę (60%), oglądanie filmów (59%), słuchanie muzyki (59%), poznawanie nowych osób (56%) oraz SP 7-8: słuchanie muzyki (77%), naukę (70%), kontakt ze znajomymi (70%). 45% uczniów szkół podstawowych oraz 40% uczniów szkół ponadpodstawowych z pozytywnym skutkiem ograniczyło czas poświęcany na korzystanie z Internetu. Uczniowie z Gminy Wojkowice w sporej większości (SP 6-8: 78% oraz SPP: 83%) nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze. Wśród przyczyn podejmowania się gry na pieniądze, na jakie wskazują badani uczniowie dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. Dla uczniów szkół podstawowych przyczyny to przede wszystkim: rozrywka i sposób na nudę (55%), emocje towarzyszące grze (35%). Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych wskazywali głównie na: chęć posiadania większej ilości pieniędzy (40%) oraz emocje związane z grą (40%). 39% uczniów szkół podstawowych oraz 33% szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Wojkowice deklaruje, że przynajmniej raz grało na automatach w salonach gier. W konkursach polegających na wysyłaniu płatnych smsów organizowanych przez telewizję, gazety czy operatorów telefonicznych, deklaracje wskazują, że wśród młodzieży Gminy Wojkowice nie są one popularne – 91% uczniów SP 6-8 oraz 87% SPP nigdy nie brało w nich udziału. 85% uczniów szkół podstawowych oraz 93% uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Wojkowice jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić. Uczniowie z Gminy Wojkowice zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych uzależnień behawioralnych w ich otoczeniu. Za najbardziej powszechne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfon i mediów społecznościowych (SP-8: 70%, SPP: 64%) oraz uzależnienie od Internetu (SP-8: 66%, SPP: 67%)

Dane na temat funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Wsparcia Dziennego Tlen oraz Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W gminie działa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, będąca organem pomocniczym gminy w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Komisja zbiera się, rozpatrując na posiedzeniach różnorodne sprawy mieszczące się w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W 2020 r. odbyło się 11 posiedzeń Komisji. W ramach realizacji zadań członkowie Komisji podejmują rozmowy z osobami mającymi lub mogącymi mieć problem związany z nadużywaniem alkoholu oraz zajmują się otrzymanymi wnioskami o leczenie odwykowe.

W 2021 roku na posiedzenie Komisji wezwanych zostało 21 osób.

Zgodnie z art.12 ust. 1 i 3 ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Rada Miasta Wojkowice podjęła uchwałę w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Wojkowice.

Komisja w roku 2021 wydała następujące zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:

- **zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa TYP A - 6 zezwoleń;**
- **zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 18% alkoholu TYP B - 5 zezwoleń;**
- **zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu TYP C – 3**

Działalność w zakresie profilaktyki, zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadania Zespołu obejmują integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Z informacji otrzymanych od Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz osób doznających przemocy wynika, że w 2021 roku do Zespołu złożono 6 Niebieskich Kart wszczętych przez Policję. W ciągu roku prowadzone były również 3 Karty założone w 2020 r. Łącznie w 2021 roku Procedurą Niebieskiej Karty objętych było 8 rodzin, w których zamieszkiwało 20 osób, w tym 5 dzieci. W ciągu roku 4 sprawy zostały zamknięte. Wszystkie osoby dotknięte przemocą uzyskały pomoc psychologiczną, informację o możliwości korzystania z terapii rodzinnych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie oraz informację o przysługujących im prawach. Rodziny są pod stałym dozorem Policji oraz pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, otrzymały również bezpłatną pomoc prawną. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, funkcjonariusze Policji, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pedagodzy z placówek oświatowych prowadzonych przez gminę, aby doskonalić swoje umiejętności, cyklicznie biorą udział w szkoleniach i warsztatach z zakresu przemocy w rodzinie.

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Punkt powstał z myślą o osobach, które mają problem z własnym uzależnieniem oraz dla członków rodzin osób uzależnionych. Celem pracy Punktu jest:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy;

- wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia;
- motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia;
- inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny;
- współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Z pomocy punktu konsultacyjnego na przestrzeni 2021 roku skorzystały w sumie 21 osób. Na leczenie odwykowe skierowanych zostało 12 pacjentów. Łącznie w ciągu 2021 roku osoby objęte pomocą Punktu Konsultacyjnego uczestniczyły w 48 spotkaniach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężyć trudne sytuacje życiowe, których nie są w stanie pokonać. Celem pracy ośrodka jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych jednostki i rodziny oraz umożliwienie jej bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2021 objętych było 139 rodzin, w których zamieszkiwało 301 osób. Powodem korzystania z pomocy były w głównej mierze: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Z powodu nadużywania alkoholu w 2018r. z pomocy społecznej skorzystało 28 rodzin, w których zamieszkiwały 43 osoby. Z powodu narkomanii w 2021r. z pomocy społecznej skorzystała 1 rodzina, w której zamieszkiwała 1 osoba.

Placówka wsparcia dziennego "Tlen – Wojkowice"

Placówka jest jednostką organizacyjną gminy, a jej zadaniem jest wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W pracy z dzieckiem współpracuje z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne chyba, że dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd. Wszystkie zajęcia realizowane w placówce prowadzone są na podstawie rocznego harmonogramu pracy placówki opartego na realizacji Programu opiekuńczo - wychowawczego i profilaktycznego Placówki Wsparcia Dziennego "Tlen Wojkowice" zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Placówka ponadto, podczas realizowanych zajęć oraz warsztatów, realizuje programy profilaktyczne oraz wychowawcze rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Podopieczni placówki pochodzą z rodzin o złożonej strukturze i funkcjonowaniu, co przekłada się na wieloproblemowość. W rodzinach tych funkcje opiekuńczo – wychowawcze są znacznie zaniedbywane, a także skrajnie wykonywane. Wieloproblemowość rodzin wpływa na pojawienie się dysfunkcji takich jak: niewydolność wychowawcza, długoletnie lub okresowe bezrobocie, bezradność życiowa, nałogi (alkoholizm, nikotynizm, hazard, uzależnienie od internetu).

Nadużywanie substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne rodziców coraz częściej powodują zjawisko powielania tych zachowań wśród dzieci i młodzieży, co ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie w szkole, grupie rówieśniczej, rodzinie, a także prowadzi do dezintegracji osobowości młodego człowieka. Brak zainteresowania potrzebami dziecka, które wynikają z wieku bądź z przeżywanych trudnych sytuacji rozwojowych i życiowych prowadzi do zaburzenia funkcji rodzic – dziecko. Wzory jakie dzieci wnoszą z domu wymagają dużej korekty oraz uświadomienia i zbudowania celów i zasad w życiu młodej jednostki w celu przeciwdziałania szerzeniu się zjawiska dysfunkcyjności w środowisku.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022-2024

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów alkoholowych i narkomanii oraz diagnozy uzależnień behawioralnych w Gminie Wojkowice, a także zasobów umożliwiających przeciwdziałanie występowaniu zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022-2024.

Adresaci Programu

Działania wyznaczone w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022-2024 mają charakter ciągły i są skierowane do:

- osób uzależnionych od alkoholu oraz osób pijących ryzykownie lub szkodliwie,
- dzieci i młodzieży szkolnej (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem narkomanią), a także opiekunów i wychowawców,
- rodzin (w tym osób współuzależnionych) oraz najbliższego otoczenia osób z problemem alkoholizmu,
- mieszkańców gminy, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym mają styczność z problemem uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

Cele oraz realizacja Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022 – 2024

Cele strategiczne programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych od alkoholu:
 - kontynuacja działalności punktu dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
 - współpraca z poradniami,
 - podejmowanie działań motywujących do leczenia odwykowego osób uzależnionych.
2. Przeprowadzanie szkoleń.
3. Ograniczenie dostępu do alkoholu poprzez dążenie do nie zwiększania maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz zaostrzenia kryteriów w granicach ustalonej ilości punktów sprzedaży.

4. Rozpowszechnianie profilaktycznych programów.
5. Udzielanie pomocy psychospołecznej oraz prawnej rodzinom, u których występuje problem alkoholowy i uzależnienia od narkotyków.
6. Współpraca z Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami z terenu gminy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz pomiotami świadczącymi usługi w zakresie ochrony zdrowia.
7. Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnień behawioralnych.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Zadania:

- Pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
- Współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami.
- Udział w szkoleniach, seminariach, konferencjach dla osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi.
- Współpraca z posterunkiem policji.
- Pomoc rodzinom z problemem alkoholowym poprzez pogadanki i spotkania z terapeutą.
- Prowadzenie rozmów motywacyjno-informacyjnych z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin.
- Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce uzależnień - książki, broszury, ulotki.
- Przeciwdziałanie narkomanii.
- Udzielania rodzinom, w których występuje problem narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej.
- Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom uzależnionych dotkniętych ubóstwem, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

- Wspomaganie i dofinansowanie działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne urzędu gminy, instytucje na rzecz mieszkańców gminy, dzieci i młodzieży, jeżeli służą profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz alternatywnym formom spędzania czasu wolnego (festyny, konkursy, imprezy sportowe i rozrywkowe, zajęcia z dziećmi w ferie i wakacje.)
- Wspomaganie i dofinansowywanie działalności placówek odwykowych,
- wspieranie działań terapeutycznych
- Wspomaganie i dofinansowywanie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć wokalnno-muzycznych, a także sportowych.

Zadania:

- Organizowanie i prowadzenie spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie profilaktyki i działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkolenia w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla członków stowarzyszeń działających na terenie gminy, dzieci i młodzieży oraz pracowników socjalnych, pedagogów i nauczycieli,
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania świetlic środowiskowych oraz materiałów dydaktycznych, niezbędnego sprzętu do prowadzenia działalności profilaktycznej, a także dożywianie dzieci i młodzieży.
- Przeprowadzanie koniecznych remontów i modernizacji świetlic środowiskowych.
- Kontynuacja działalności punktu (raz w tygodniu 2 godz.)
- Zorganizowanie czasu wolnego dla młodzieży, poprzez spotkania na zajęciach wokalnno-muzycznych oraz innych zajęciach, które spowodują odwrócenie uwagi od zażywania alkoholu i narkotyków, organizacja festynów.
- Przeszkolenie nauczycieli i wychowawców w celu realizacji programów profilaktycznych w szkołach.
- Zakup programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA.
- Szkolenia dla sprzedawców.

3. Ochrona przed przemocą - Pomoc dla rodzin z problemem alkoholowym.

Zadania:

- Spotkania osób uzależnionych oraz ich rodziny z psychologiem.
- Ponoszenie/współfinansowanie kosztów za opinie biegłych oraz kosztów sądowy.

4. Wsparcie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania:

- Cykliczne podnoszenie kwalifikacji członków Komisji poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach, naradach oraz związane z tym koszty podróży.
- Prowadzenie szkoleń wśród grup zawodowych takich jak: policja, pracownicy świetlic środowiskowych, pielęgniarek, podmioty gospodarcze, które posiadają zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie profilaktyki alkoholowej i narkomanii.
- Cykliczne badanie i systematyczne kontrolowanie problematyki uzależnień na terenie gminy.

Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Wojkowice na lata 2022-2024 powinna podlegać monitoringowi. Monitoring powinien polegać na corocznym, systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu powinna zostać przeprowadzona ewaluacja. Jej zadaniem jest ocena czy działania założone w Programie przynoszą zamierzone efekty. Ewaluacja opiera się o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie. Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Gminny Program realizowany będzie w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwa się, jako środki niewygasające na rok następny. Zadania i cele określone w Programie realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i zasady wynagradzania

Do zadań Komisji należy:

- realizacja zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom
- Behawioralnym,
- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych – zgodność punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- organizowanie posiedzeń zespołu i wzywanie osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu – zgodnie z przyjętymi wnioskami,
- przeprowadzanie rozmów z osobami wezwanymi i przesłuchiwanie świadków,
- kierowanie na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego dla osób, które powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizację nieletnich lub systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny,
- kompletowanie dokumentacji oraz kierowanie wniosków do sądu, celem obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- pomoc ofiarom przemocy domowej.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje od 1 kwietnia 2022 roku wynagrodzenie za każdorazowy udział w posiedzeniu Komisji w wysokości 350.00 zł brutto. Podstawę wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa wyżej stanowi lista obecności z posiedzenia Komisji.